

Hra s lidskými lebkami

Jak vznikl fotbal?

Před nějakým časem bylo možno číst v denním tisku, že jeden z nejznámějších anglických fotbalistů byl pro své zásluhy o sport povýšen do šlechtického stavu. Tato skutečnost, i když zní kuriózně, je vzhledem k mentalitě anglického veřejného mínění zcela pochopitelná, ba i oprávněná. Téměř 1000 let je fotbal spjat s dějinami anglického národa. Časem se z něho stal posvátný idol ozářený svatozáří, neviditelná moc silnější než král a parlament. Tato hra se vyvíjela ne z dneška na zítřek, ale po celá staletí a přešla do vědomí národa a je považována za součást národního života.

Když sledujeme dějiny fotbalu, dostáváme se následujícím skutečností:

Ještě v první polovině 11. století byl východní břeh Anglie vystaven loupeživým nájezdům Dánů, kteří tuto zem přepadali a plundrovali. Tyto případy jsou prokazatelné až do roku 1042, pak ale přestaly. Avšak po celá další desetiletí se naráželo na stopy urputných bojů z těchto dob.

Při pozemních stavbách a při obdělávání půdy se naráželo na pozůstatky padlých Dánů, kteří byli nouzově pochováni. Při pohledu na tyto pozůstatky se probudila instinktivní kmenová nenávisť. Kopalo se do lebek sem a tam, až se rozbily. Z této spontánní reakce vznikl fotbal. Když už lebky nebyly, hledaly se jiné předměty, které by zaměstnávaly nohy. Tento druh tělesné činnosti našel pozoruhodnou odezvu. „Kicking at the Danes head (kopání do dánské hlavy) se stalo v širokých kruzích oblíbeným a oceňovaným zaměstnáním.

V letech 1050 - 1075 se fotbal rozšířil jako určitý druh zahánění. Ve 12. století se konaly fotbalové bitvy a 100 hráčů na každé straně nebyla žádná zvláštnost. Kopalo se přes pole a louky, od obce k obci. Vítězem byla ta strana, která dosáhla radniční náměstí protivníka. Za Jindřicha II. se tato hra tak rozšířila, že lidé místo aby se učili střílet lukem, hráli fotbal. Král proto tuto hru bez okolků zakázal a trest měl stihnout také majitele pozemků, kteří by ji na svém území trpěli. Přes 400 let platil tento zákaz a byl zrušen až za Jakuba II. Mezitím se totiž začalo užívat střelného prachu a střílení lukem se stalo zbytečným. Nyní nastala rehabilitace fotbalu. Co bylo zanedbáno, mělo se dohonit. Sám král převzal protektorát a podporoval kopání ze všech sil. Od tohoto okamžiku přešel fotbal s konečnou platností do národního vědomí Angličanů.

V roce 1863 byla ustanovena pravidla fotbalu: Dvě brány chráněné brankáři a 11 hráčů celkem na každé straně. Mužstvo je tvořeno jedním brankářem, před ním stojí dva obránci a pak tři záložníci. Ti mají navazovat spojení s pěti útočníky. Útočníci jsou vlastní aktéři a mají dopravit míč do nepřátelské branky.

Členění fotbalového mužstva bychom mohli považovat za čistě náhodné. Všechno to - že brankář střeží brankovou čáru, že mu pomáhají dva obránci, že tři velice pohybliví záložníci musí zabezpečit spojení s útočníky - může být chápáno jen jako souhra náhod. Co však znamená ve skutečnosti pět útočníků? Reprezentují nervově-smyslového člověka, u něhož záleží na rychlé reakci. Tři záložníci - běžci - reprezentují pohybový typ člověka a dva obránci člověka vůle. Toto členění je provedeno s určitou vnitřní logičností: Nervově-smyslový člověk - pětičlennost, pohybový člověk - trojčlennost, volní člověk - dvojčlennost. Zcela osaměle stojí brankář. Stojí na brankové čáře, neviditelném prahu, který rozhoduje o úspěchu nebo neúspěchu.

Samozřejmě můžeme toto členění pokládat za náhodné, přesto je však skutečností, že za touto náhodou vládne neviditelná režie. Člověk je navenek orientován pomocí pěti smyslů, zatímco u výměny látek, tedy v oblasti vůle, se jeví jenom ve vztahu k sobě samotnému. Pro vůli platí jen dvojnost: Buď je něco, co se činí, správné a tedy i dobré, nebo je to falešné a tím i zlé. Vůle souvisí s mravností. Mezi smyslovým typem, orientovaným více navenek a volním typem, orientovaným více na sebe sama, je svobodně vystupující pohybový typ, běžec, opět ve zcela správném počtu. Tři běžci představují princip vyrovnaní, představují tedy střed.

Ve fotbalu tedy máme znázorněnu trojčlennost lidského organismu. Každá dílčí síla uvnitř této trojčlennosti ovládá určitou oblast hřiště. A na prahu stojí strážce. Před ním se nacházejí oba zástupci prvku vůle, kterým je přiděleno určité území, ve kterém působí. Zástupce pohybového prvku mají pro sebe právě tak své pole působnosti a při zástupcích nervově smyslového prvku tomu není jinak.

Jaká je hlavní myšlenka této hry? Jednou stranou je míč rozehrán a má se dostat přes pětičlennou řadu, trojčlennou řadu a dvojčlennou řadu do branky, chráněné brankářem. Hráč samotný se až k bráně dostat nemusí. Je to míč, který musí dosáhnout tohoto cíle. Míč, který není házen, nýbrž kope se do něj nohama.

Když se na to díváme z tohoto hlediska, jeví se nám to vcelku jako vynález s určitým psychologickým pozadím, ale nic víc. Do úplně jiného světla se to však dostane v okamžiku, když míč chápeme jako reprezentanta kosmické myšlenkové síly. Lidská myšlenka je nejdříve vázána na smyslovou sféru. Může však být proměněna v živé myšlení, když pronikne do životní oblasti. Může ještě dále zesílit, když ji spojíme s mravní silou vůle. Když se toho dosáhne, dostává se lidské vědomí k bráně nadsmyslového světa, nad kterou bdí strážce. Strážce zabraňuje lidem vědomě přestoupit práh tak dlouho, dokud k tomu nejsou zralí. Je možno si přístup do nadsmyslového světa vynutit?

Touto otázkou se dostáváme k vlastnímu problému fotbalu. Může i nižší druh vůle najít cestu do duchovna? Nemůže a proto si za to vytváří náhražku. Masový člověk, vázaný na nižší pudy, není bez instinktů, jak bychom si snad mohli myslet. Problém: Jak se dostanu přes práh?, vyřešil po svém.

Kopaná na bránu je nižší aspekt cesty k poznání. Cesta poznání také vede ke strážci,

ale ne tím, že kopeme do míče - symbolu kosmu, ale tím, že vlastní myšlenkový život přeměníme v opravdovou, kosmickou bytostnou substanci. Zneuctíváme vlastně kosmický svět, svět řídicích a nosných sil tím, že do míče kopáme či vrážíme, jak se nám to právě hodí. Nedo zralé síly sympatie a neukojená touha po duchu našly svůj démonický odraz v kopané.

Doba je zralá pro překročení prahu. To, že pravidla takové hry byla stanovena v roce 1863, není náhoda, v tom se dá vytušit jistá vyšší režíe, jistá démonická inteligence. Kdo se staral před 130 lety o fotbal? Jen pár lidí. A dnes? Miliony diváků, tisíce družstev, tisk, rádio, kino, televize a sázkové kanceláře se spojily v ideji zotročení lidské duše. A to ještě není konec.

Chytrácky vymyšlený systém výběrových tabulek dráždí mysl nezralé mládeže. Každé mužstvo ze ctižádosti nasazuje vše, aby nemuselo sestoupit.

Výběrový systém ve sportu v mnohém ohledu opravňuje k výroku: „ Sport je darwinismem v praxi. Nakonec zůstane jen ten nejsilnější, i když sklouzne do šerého prastavu bez mysli a bez rukou.

Množí se sice hlasy, především v poslední době, které varovně poukazují na škody způsobené sportem. Ale jedna vlaštovka jaro nedělá. Až když pochopíme nutnost všeobecné umeleckého způsobu života a školy ho začnou prakticky uskutečňovat, dospeje mládež, která tyto dětské nemoci nové doby dokáže prohlédnout jako překonané.